

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

תשפ"ב – 2021-2022

ד"ר. לאונרדו כהן שבות

המחלקה למזרח התיכון והתוכנית הבין-אוניברסיטאית ללימודי אפריקה

סוגיות באפרו-מרקסיזם ואפרו-קומוניזם

01-0016-1-192

ד"ר. לאונרדו כהן

סמסטר א', יום ג' 18:00-20:00

שעות קבלה: יום א' 18:00-19:00

הקורס עוסק בהפצתה ויישומה של האידיאולוגיה המרקסיסטית-לניניסטית במרחב האפריקאי לאורך שנות השבעים והשמונים של המאה הקודמת. כתוצאה מתחושת ההחמצה שממנה סבל הסוציאליזם האפריקאי בשנות השישים, וכתגובה להצלחה שהשיגו תנועות מהפכניות מסוימות, המרקסיזם-לניניזם הפך להיות האידיאולוגיה הדומיננטית בכמה ממדינות אפריקה. הקורס מתמקד בעיקר במקרים של אנגולה, מוזמביק, סומליה ואתיופיה, ובוחר את הגורמים אשר השפיעו על האוריינטציה הפוליטית של כל אחד מהמדינות הללו באותה תקופה. הקורס משלב מבטים של היסטוריה אינטלקטואלית יחד עם מבטים הנובעים מההיסטוריה הפוליטית כדי להבין את התהליכים שעברו מדינות אלו בשנים שמעסיקים אותנו.

הרכב הציון:

80% עבודת בית.

20% השתתפות פעילה.

The course deals with the spreading and implementation of the Marxist-Leninist ideology in African space throughout the 1970s and 1980s. As a result of the sense of missed opportunity suffered by African socialism in the 1960s, and in response to the success achieved by certain revolutionary movements, Marxism-Leninism became the dominant ideology in some African countries. The course focuses mainly on the cases of Angola, Mozambique, Somalia and Ethiopia, and examines the factors that influenced the political orientation of each of these countries at the time. The course combines views of intellectual history with insights from political history to understand the processes that these countries have undergone in the years that occupy us

תוכן המפגשים :

1. התיאוריה המרקסיסטית מגיעה לאפריקה : מסוציאליזם אפריקאי לאפרו-מרקסיזם

David L. Sills ed. "Marxism", *Encyclopedia of Social Sciences*, vol. 9, New York: The Macmillan Company & the Free Press, 1968, pp. 40-46.

2. סוציאליזם אפריקאי

Julius K. Nyerere, *Ujamaa – Essays on Socialism*, Nairobi, London, New York: Oxford University Press, 1968, pp. 1-12.

3. המעבר בין סוציאליזם אפריקאי לאפרו-מרקסיזם.

Kwame Nkrumah, *Revolutionary Path*, New York: International Publishers, 438-445.

D. Ottaway, and M. Ottaway, *Afrocommunism*. New York: Africana Pub, 1981, pp.13-35.

4. מרקסיזם, דמוקרטיה ומודרניות באתיופיה.

Donham, D. L. *Marxist Modern: An Ethnographic History of the Ethiopian Revolution*. Berkeley: University of California Press, 1999, pp. 13-35, 122-150.

5. השתתפות של יהודי אתיופיה במחתרות האתיופיות בתקופת הדרג.

דוד רטנר, המסע האחר. יהודי אתיופיה וחלקם במאבק המפכני של אתיופיה בשנים 1974-1991, חיפה: הוצאת פרדס, 2018, עמ. 15-86.

6. דת ולאומות באתיופיה המרקסיסטית

קרל מרקס, לשאלת היהודים. כתבים מוקדמים. כרך א, רסלינג, 319-332.

Larebo, H. "The Orthodox Church and the State in the Ethiopian Revolution 1974-1984." *Religion in Communist Lands* 14.1(1986), pp. 148-159.

Doulos, M. "Christians in Marxist Ethiopia." *Religion in Communist Lands* 14.1 (1986), pp. 134-147.

7. מרקסיזם ולאומיות: השאלה האריתראית (1).

Class Struggle and the Problem in Eritrea, Addis Ababa: Ethiopian Revolution Information Center, 1979, pp. 1-34

8. מרקסיזם ולאומיות: השאלה האריתראית (2).

Johnson, M and Johnson, T. "Eritrea: The National Question and the Logic of a Protracted Struggle." *African Affairs* 80.319 (1981), pp. 181-195.

דב באר בורכוב, כתבים, כרך א', ערכו דני לויטה ודניאל בן נחום, תרגם מן אבידות, תל אביב: הקיבוץ הארצי, 1955, עמ. 154-180.

Leonardo Cohen, "Borochovism in the Service of the Eritrean Cause," *Proceedings of the 19th International Conference of Ethiopian Studies, Warsaw, August 2015*.

9. סוציאליזם בסומליה

David D. Laitin, and Said S. Samatar. *Somalia: A Nation in Search of a State*, Colorado: Westview Press, 1987, pp. 69-99.

10. מרקסיזם-לניניזם במוזמביק מהקמת ה-Frelimo ועד הקונגרס החמישי שלו 1962-1989.

Igreja, V. "Frelimo's Political Ruling Through Violence and Memory in Postcolonial Mozambique." *Journal of Southern African Studies* 36.4 (2010), pp. 781-799.

D. Ottaway, and M. Ottaway, *Afrocommunism*. New York: Africana Pub, 1981, pp. 68-98.

11. מרקסיזם לניניזם באנגולה מתחילת המלחמה הקולוניאלית ב-1961 ועד 1990

D. Ottaway, and M. Ottaway, *Afrocommunism*. New York: Africana Pub, 1981, pp. 99-127.

Cristopher Pycroft "Angola - 'The Forgotten Tragedy'", *Journal of Southern African Studies*, Vol. 20, No. 2 (Jun., 1994), pp. 241-262

12. המקרה של בורקינה פאסו.

Guy Martin, "Ideology and Praxis in Thomas Sankara's Populist Revolution of 4 August 1983, *A Journal of Opinion*, Vol. 15 (1987), pp. 77-90

13. מפגש סיכום.

יתכנו שינויים כלים.